

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет початкової освіти

**Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі**

Лабораторія модернізації початкової освіти

Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Бердянський педагогічний університет

Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаника (ПНУ)

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Всеукраїнська науково-практична

інтернет-конференція

7-8 жовтня 2020 року

(матеріали конференції)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі
Лабораторія модернізації початкової освіти
Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Бердянський педагогічний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника (ПНУ)

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція
7-8 жовтня 2020 року
(матеріали конференції)

Умань-2020

Головний редактор:

Комар О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, завідувач лабораторії модернізації початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Кравчук О. В., доктор. пед. наук, професор кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Грітченко Т. Я., канд. пед. наук, доц., доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лоюк О. В., канд. пед. наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Росенко Л. М., канд. пед. наук, доц., доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Торчинська Т. А., канд. пед. наук, доц., доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Шевчук І. В., канд. пед. наук, доц., доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Байдюк Л. М., викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск збірника:

Якимчук Б. А., кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку рішенням ради факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 29 жовтня 2020 року)*

Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи: зб. матеріалів T17 Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» (м. Умань, 7-8 жовтня 2020 року) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. Комар О. А.; редкол.: Кравчук О. В., Грітченко Т. Я., Лоюк О. В. [та ін.]. – Умань, 2020. – 79 с.

УДК 378.018.8:373.3.011.3-051](06)

До збірника увійшли матеріали конференції учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» у яких науковці розглядають актуальні питання підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2020

ЗМІСТ

- 1 **Байдюк Любов Миколаївна** 7
викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРАТУ
- 2 **Вікторія Володимирівна Бондаренко** 11
кандидат педагогічних наук, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ТА РЕЗУЛЬТАТ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ
- 3 **Бондаренко Геннадій Леонідович** 15
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна
Ващенко Олена Миколаївна
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ
- 4 **Гаращук Євгеній Михайлович** 20
викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ УМІНЬ РОБОТИ З ГРАФІЧНИМ РЕДАКТОРОМ
- 5 **Грітченко Тетяна Яківна** 23
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
- 6 **Комар Ольга Анатоліївна** 28
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ПО ВИВЧЕННЮ ВЕЛИЧИН

- 14 **Чучаліна Юлія Миколаївна** 62
викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
- 15 **Шевчук Ірина Василівна** 67
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ НУМЕРАЦІЇ ЧИСЕЛ У КОНЦЕНТРИ «ТИСЯЧА» НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
- 16 **Шкуренко Олександра Вікторівна** 70
кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
- 17 **Яцюк Юлія Анатоліївна** 74
викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
ДИВЕРСИФІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Бондаренко Геннадій Леонідович
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри початкової освіти
Київський університет імені Бориса
Грінченка, Педагогічний інститут
м. Київ, Україна*

Ващенко Олена Миколаївна
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
Київський університет імені Бориса
Грінченка, Педагогічний інститут
м. Київ, Україна*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

На сьогодні реформування змісту педагогічної освіти є одним з головних чинників, що впливають на якість професійної підготовки майбутніх педагогів. Процес євроінтеграції передбачає створення загальноєвропейського освітнього наукового простору завдяки розробленню єдиних критеріїв і стандартів у галузі освіти й науки. Метою цього процесу є реформування національних систем освіти європейських країн, зміна освітніх програм та інституційні перетворення у закладах вищої освіти Європи. Він також спрямовується на необхідність збереження надбань у змісті освіти європейських країн й підготовці фахівців із вищою освітою і не передбачає його уніфікації.

Сутність вищої освіти визначається як структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої дозволяє людині здобути освіту та певну кваліфікацію. Мова йде про зумовлену потребами суспільства систему знань, умінь і навичок особистості, її професійних світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована у процесі навчання та враховувати перспективи розвитку сучасного суспільства, науки, техніки, технологій, культури, мистецтва.

Реформування сучасної системи освіти вимагає від закладів вищої педагогічної освіти вирішення важливих завдань пов'язаних

із потребою суспільства в педагогах, здатних до вирішення складних нестандартних проблем навчання та виховання, а також інтелектуального, фізичного і соціального розвитку учнів. Вирішення цих завдань потребує певних змін у підготовці майбутнього вчителя початкової школи [1; 2].

У зазначеному контексті ми погоджуємося з точкою зору на цю проблему О. Ярової, яка вважає, що для «громадян сучасної Європи життєво необхідними є нові знання та ключові компетентності, які гарантують економічний і соціальних успіх особистості в умовах вищої конкуренції в суспільстві. У контексті розбудови єдиного європейського освітнього простору та реалізації принципу навчання упродовж життя початкова освіта отримує завдання створення міцного підґрунтя для подальшого прогресу особистості в системі освіти й на ринку праці» [5, с.6].

Сучасна початкова школа покликана забезпечувати інтелектуальний, фізичний, емоційний розвиток особистості, навчити дитину вчитися й сформуванати мотивацію для подальшої освіти та самоосвіти. Так, дослідження О. Локшиної засвідчує, що «початкова школа в країнах Європи характеризується перманентними трансформаціями запитів європейських суспільств». Саме тому, комплексність місії початкової освіти на сучасному етапі формує багатовимірний сценарій змін, як структурного, так і змістового характеру» [4, с.37].

Усе це пов'язане з необхідністю оволодіння кожним майбутнім учителем початкових класів не лише фундаментальними знаннями з предметних дисциплін та певних методик, але й комплексом конкурентних засобів професійної діяльності щодо застосування сформованості знань, умінь та навичок у ході реалізації завдань початкової освіти.

Важливим джерелом оновлення професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів можуть слугувати праці науковців: В. Бондаря, Н. Бібік, Т. Байбари, П. Гусака, Я. Кодлюк, А. Коломієць, О. Онопрієнко, А. Петухова, О. Савченко, Л. Хомич, Л. Хоружої. Різні аспекти функціонування початкової освіти за кордоном висвітлено в наукових працях таких дослідників, як:

І. Борисенко, Г. Бутенко, А. Василюк, Л. Гриневич, Л. Заблоцька, О. Заболотня, О. Кашуба, О. Кузнєцова, Н. Лавриченко, О. Матвієнко, В. Паніжук, О. Першукова, М. Тадеєва, І. Шимків та ін.

Узагальнюючи досвід науковців щодо заявленої теми, ми дійшли висновку, що проблема розвитку професійних умінь у процесі підготовки майбутніх учителів є однією з найважливіших. Про це йдеться у різних сучасних нормативних документах системи освіти, у тому числі й у Національній доктрині розвитку освіти, де звертається увага на необхідність зміни самої методології підготовки, що має бути спрямована на самонавчання упродовж життя, прийняття самостійних рішень в інтересах учнів, створення варіативних навчальних планів і програм, введення варіативної і інваріантної складових у структуру змісту навчання в початковій школі.

Другою проблемою в підготовці майбутніх учителів ми визначаємо відсутність сформованості індивідуального стилю педагогічної діяльності, під яким в теорії розуміється своєрідний спосіб виконання особистістю певної діяльності. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності майбутніх учителів відбувається в процесі їхньої підготовки у ЗВО, ґрунтується на особистісно орієнтованому підході, характеризується розвитком потреб у студентів щодо професійного самовдосконалення і саморозвитку. Цьому сприятиме виконання таких основних завдань:

- створення умов для професійної самоосвіти студентів, врахування їхніх індивідуальних особливостей, стимулювання до саморозвитку та самоосвіти;

- розширення загальноосвітніх і виховних завдань, спрямованих на професійний розвиток студентів, забезпечення гармонійного співвідношення індивідуального та суспільно-історичного досвіду.

Третьою проблемою в підготовці майбутніх учителів є відсутність сформованої відповідальної позиції студентів щодо якості результатів їхньої навчальної діяльності, яка визначається

лише обсягом одержаних знань і не враховує вміння, особистісні і професійні якості, мотивацію до професійної діяльності та рівень її готовності.

У сучасних умовах розвитку освіти важливими стають не тільки отримані знання, але й способи засвоєння та перетворення навчальної інформації, розвиток пізнавальних потреб і творчого потенціалу студентів, створення умов максимального наближення змісту навчання до майбутньої професійної діяльності.

Проблема формування нової генерації педагогів потребує глибоких перетворень у сфері їхньої підготовки, оскільки вона пов'язана з перспективним розвитком суспільства в цілому. Необхідність реформування системи підготовки майбутнього вчителя передбачає створення також технологізованих систем навчання. Удосконалення якості підготовки його до майбутньої професійної діяльності знаходиться у прямій залежності від модернізації системи освіти, впровадження у практику вищої школи інноваційних педагогічних технологій.

Враховуючи вищезазначене, ми вважаємо, що наступною четвертою проблемою підготовки майбутніх учителів є їхня технологізація, підґрунтям якої є не отримання готових знань та їхнє репродуктивне засвоєння, та вміння переосмислення та творчого педагогічного застосування. Проблема технологізації освітнього процесу є актуальною на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти. Саме тому актуальним є впровадження в систему освіти сучасних педагогічних технологій. Застосування цих технологій спрямовується на досягнення конкретної мети, яка має бути діагностичною, на відміну від існуючих декларативних. Створення на основі конкретних діагностичних цілей чіткої системи організації процесу навчання у закладі вищої освіти дозволяє зазначити його обов'язковий технологічний характер.

Аналіз сучасних наукових джерел засвідчує зростання інтересу дослідників до проблеми застосування педагогічних технологій у процесі професійної підготовки у вищій школі, який знаходить свій вияв в існуванні значної кількості науково-педагогічних досліджень із даної проблеми.

Таким чином, завданням ЗВО є підготовка фахівців здатних до свідомого суспільного вибору, використання досягнень європейської та української педагогічної освіти, самостійного і творчого виконання своїх професійних обов'язків. Такий підхід вимагає вдосконалення змісту, форм і методів, підвищення ефективності освітнього процесу, створення нових підходів до його організації в умовах євроінтеграційних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондаренко Г., Кипиченко Н. Нова стратегія підготовки менеджера Систем якості в початковій освіті. Освітологічний дискурс. 2019. № 1–2. С. 24 – 25.

2. Ващенко О. М., Волинець К. І. Аравченко Т. В. Вступ до спеціальності: початкова освіта. Професійний портрет майбутнього вчителя: навч. посіб. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. С. 55–91.

3. Корепанова Н. В., Хакимзянова И. М., Щербакова О. М. Професионально-личностное становление и развития педагога. Педагогика. 2003. №3. С. 66–71.

4. Локшина О. Трансформаційні процеси в початковій школі освіти країн Євросоюзу: перспективні ідеї для України. Початкова школа. 2015. №5. С.37–39.

5. Ярова О. Б. Тенденції розвиток початкової освіти в країнах Європейського Союзу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): монографія. К: Педагогічна думка. 2018. 410 с.